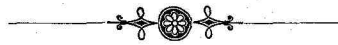

μονής κατώρθωσε νὰ ιδρύσῃ ἐν Περουπόλει τὴν πρῶτην ῥωσικὴν μουσικὴν σχολὴν, τῆς ὁποίας καὶ ἐγένετο διευθυντής, αὐτὸς δὲ εἶνε ὁ ἀνυψώσας τὴν μουσικὴν ἐν τῇ πατρίδι του, ἥτις σήμερον ὡς πρὸς τὴν ἐπιτυχὴ καὶ ἀποτελεσματικὴν θεραπείαν τῆς μουσικῆς τέχνης οὐδόλως ὑπολείπεται τῶν λοιπῶν πεπολιτισμένων κρατῶν. Ὁ Ρούβινσταϊν εἶνε εἰς τῶν ἐξοχωτάτων κλειδοκυμβαλιστῶν πρώτης τάξεως, ὡς μελοποιὸς δὲ κατέχει διαπρεπεστάτην θέσιν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν μεγάλων μουσικῶν

τῆς νέας γενεᾶς. Ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀναφέρονται ἐνταῦθα τὰ ῥωσικὰ μελοδράματα «Δημήτριος Δονσκόϊ», «οἱ κυνηγοὶ τῆς Σιβηρίας», «Ἡ ἐκδίκησις», «ὁ δαίμων», τὰ γερμανικὰ μελοδράματα «Feramors» («Lala Rookh»), «Μακκαβαῖοι», «Νέρων», «Μεταξὺ ληστῶν», «Ψιττακὸς» κτλ. τὸ γαλλικὸν μελοδράμα «Νέρων»· πρὸς τοῦτοις τὰ θρησκευτικὰ μελοδράματα «ὁ ἀπολεσθεὶς Παράδεισος», «ὁ πύργος τῆς Βαβυλῶνος» καὶ ἄλλα· τέλος δὲ μέγα πλῆθος συμφωνιῶν καὶ ἄλλων μικροτέρων μουσικῶν συνθέσεων.

ΤΟ ΠΕΡΙ ΣΑΙΞΠΗΡΟΥ ΚΑΙ ΒΑΚΩΝΟΣ ΖΗΤΗΜΑ.

ὑπὸ ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΒΥΛΚΕΡ.

 Ν ἔτει 1759 παρεστάθη ἐπὶ σκηνῆς ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τοῦ περιφήμου ἠθοποιοῦ Γάρρικ μετὰ λαμπρᾶς ἐπιτυχίας μικρά τις κωμωδία: «Ὁ ἀριστοκρατικὸς βίος ἐν τῷ κατωγείῳ» (High life below Stairs), — ἥτοι ὁ βίος καὶ οἱ τρόποι τῆς ὑψηλῆς κοινωνίας ἐν τῇ αἰδοῦσῃ τῶν ὑπηρετῶν — ἥτις ταχέως ἐκτῆσατο ἐν ὅλῃ τῇ Ἀγγλίᾳ μεγάλην φήμην καὶ δημοτικότητα. Ἐν τῇ κωμωδίᾳ ταῦτα παρίστανται ὑπηρετῶν καὶ ὑπηρετρίων τῶν ὑψηλοτέρων καὶ τῶν ταπεινοτέρων τάξεων μιμούμενοι, κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν κυρίων των, τὸν χαρακτῆρα καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὰς συνηθείας τούτων καὶ οὕτω διακωμωδεῖται ὅλη ἡ κενότης, ἡ διαστροφή καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἀναλήθεια τοῦ τότε κοινωνικοῦ βίου τῶν ὑψηλῶν τάξεων. Ἡ κωμικότης ἀφικνεῖται εἰς τὸ ὑψιστον αὐτῆς σημεῖον ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τελευταίᾳ πράξει, καὶ ἦν οἱ ὑπηρετῶν πλουσίου τινὸς κυρίου παρίστανται δίδοντες ἐσπερίδα, κατὰ τὸ πρότυπον ἀκριβῶς, ὅπερ ἀπεμμήθησαν παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν. Εἰς τοιαύτας ἐσπερινὰς συναναστροφὰς παρὰ ταῖς ὑψηλαῖς τάξεσιν ἐδεωρεῖτο τότε πρὸ παντὸς ἄλλου ἀναγκαῖον τὸ νὰ ἡξεύρῃ τις νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς συγχρόνου φιλολογίας, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ ῥηθείᾳ κωμωδία ἀκούομεν μεταξὺ τῶν φιλομούσων καὶ εὐπαιδευτῶν ὑπηρετῶν τὴν ἐξῆς ἀστείαν συνδιάλεξιν περὶ τῆς φιλολογίας καὶ τῆς ποιήσεως. Ἡ θαλαμηπόλος τῆς κυρίας Βάβ λέγει πρὸς τὴν ὑπηρετρίαν Κατίνα:

Ἐγὼ ἀναγινώσκω ἐν μόνον βιβλίον.

Κατίνα: Καὶ τίος εἶνε τὸ βιβλίον, διὰ τὸ ὅποιον ἡ εὐγενὴς δέσποινα εἶνε τόσον ἐνθουσιασμένη;

Λαίδη Βάβ: Τοῦ Σηξπούρου! Δὲν ἀνεγνώσατε ποτὲ περὶ τοῦ Σηξπούρου;

Κατίνα: Σηξπούρου! Σηξπούρου! — Ποῖος ἔγραψεν αὐτὸ τὸ βιβλίον; — Ὅχι! Δὲν ἀνέγνωσα ποτὲ τὸν Σηξπούρον!

Λαίδη Βάβ: ὦ! τότε σὰς περιμένει μία μεγάλη ἀπόλαυσις.

Κατίνα: Καλὰ! Τότε λοιπὸν θὰ καθίσω ἓνα ὥραϊον ἀπόγευμα νὰ ἀναγνώσω αὐτὸ τὸ βιβλίον!

Ἐννοεῖται οἰκοδεν, ὅτι ὁ διάλογος οὗτος περὶ τοῦ Σαιξπήρου καὶ ἡ χάριν ἀστείότητος διαστροφή τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἀμαθοῦς θεραπεινίδος τότε μόνον θὰ εἶχον τὸν τόπον των, ἂν τὰ ἔργα τοῦ Σαιξπήρου ἦσαν εἰς πάντα ὁπωσοῦν ἀνεπτυγμένον γνωστὰ καὶ ἂν οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ἐπεκράτει περὶ τοῦ ὅτι συνεγράφησαν

ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σαιξπήρου. Ἄλλ' ἂν ἡ ἀπαίδευτος ἐκείνη ὑπηρετρία Κατίνα παρουσιαζέτο ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἑκατὸν ἔτη βραδύτερον, οὐ μόνον δὲν θὰ ἐδεωρεῖτο ἀμαθῆς, ἀλλὰ θὰ ἐνομιζέτο μάλιστα λίαν ἐντριβῆς περὶ τὴν φιλολογίαν καὶ βαθυγνώμων γυνή: θὰ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν Ἀμερικανίδα Miss Delia Bacon ἢ πρὸς τὸν συμπολίτην τῆς Smith καὶ μετὰ τούτων θὰ ἤρώτα μετ' ὅλης τῆς σπουδαιότητος: «Σαιξπήρος; Σαιξπήρος! ποῖος ἔγραψεν αὐτὸ τὸ βιβλίον;»

Ἡ Ἀμερική, ἡ χώρα, ἐνθα ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ ἐδάφους ὀρίμασαν ἤδη πολλοὶ θαυμαστοὶ καρποί, ὡς τὰ πνευματιστικὰ πειράματα, ἡ τετάρτη διάστασις καὶ ἄλλα παρόμοια, ἔχει καὶ τὴν ἀμφίβολον τιμὴν νὰ εἶνε ἡ μητρόπολις καὶ ἡ κυριωτάτη κοιτίς τοῦ περὶ Σαιξπήρου καὶ Βάκωνος ζητήματος, τοῦτ' ἔστι, τῆς γνώμης ὅτι τὰ ἔργα αὐτῶν ἐπὶ αἰῶνας ὅλους ἐδεωροῦντο ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ Σαιξπήρου, δὲν ἐποιήθησαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σαιξπήρου ἀλλ' ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου καὶ πολιτικοῦ Βάκωνος.

Ἀλλὰ πῶς ἡδυνήθη ἐν γένει ν' ἀναφυῇ τὸ ζήτημα τοῦτο; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐγεννήθη ἀπλούστατα ἐκ τῆς ἀνάγκης ἦν ἔχουσιν ἐμφυτον οἱ ἄνθρωποι, ν' ἀκούωσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νέον τι, καὶ νὰ ἴδωσιν ἐπὶ τέλους καὶ τὸν Σαιξπήρον, τὸν ὅποιον ὁ κόσμος ὅλος ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐδεῶρει καὶ ἐξύμνει ὡς τὸν μέγιστον δραματικὸν ποιητὴν, παριστάμενον ὡς φαυλόβιον ἄνθρωπον, ὡς τοκογλύφον, ὡς ἀπατεῶνα καὶ πρὸ πάντων ὡς ἐντελῶς ἀσήμαντον κατὰ τὸ πνεῦμα. Ἄλλ' ἡ γνώμη αὕτη βασίζεται ἐπὶ δύο ἐντελῶς ψευδῶν καὶ πεπλανημένων προϋποθέσεων: πρῶτον, ὅτι γινώσκουμεν περὶ τοῦ βίου τοῦ Σαιξπήρου τόσον πολλά, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ δισχυρισθῶμεν, ὅτι ὁ Γουλιέλμος Σαιξπήρος ὁ ἐκ τῆς πόλεως Stratford δὲν ἦτο ἱκανὸς νὰ γράψῃ τὰ εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενα δράματα, καὶ δεύτερον, ὅτι ὁ Φραγκίσκος Βάκων ἐκέκτητο ἱκανὴν ποιητικὴν μεγαλοφυΐαν, ὥστε νὰ συγγράψῃ τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Σαιξπήρου κυκλοφοροῦντα δράματα καὶ λοιπὰ ποιήματα.

Ὅπως δυνηθῇ ἡ πρώτη ἐκ τῶν γνωμῶν τούτων νὰ ἐξενεχθῇ μετὰ τινος πιθανότητος, ἐδέησε νὰ συγχανευθῶσι τὰ περὶ Σαιξπήρου μυθολογούμενα μετὰ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐκ τῆς συγχανεύσεως ταύτης νὰ ἀποτελεσθῇ τὸ μίγμα ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον οἱ Βακωνισταὶ ὀνομάζουσι «τὸν ἱστορικὸν βίον τοῦ Σαιξπήρου». Παρὰ τούτων μανθάνομεν ὅτι ὁ Γουλιέλμος Σαιξπήρος ἐγεννήθη ἐν τῇ πόλει Stratford ἐκ

πατρός κρεωπώλου, ὅτι λίαν ἐνωρίς ἐγκατέλιπε τὸ γραμματοδιδασκαλεῖον τῆς πόλεως ταύτης, ἐν ᾧ εἶχε λάβῃ ἐλλιπεστάτην ἐκπαίδευσιν, ὅτι κατόπιν διέπραξε πολλές κατεργαρίες, ὅτι ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τὸ ἐργαστήριον τοῦ πατρὸς του, ἐν ᾧ ἐμαθήτευεν, ὅτι περιεπλάνητο ἀργὸς ἐπὶ τινὰ ἔτη τῆδε κάκεισε, εἴτα δὲ συνήψε σχέσεις μετὰ τινος νεάνιδος, κατὰ ὅκτῳ ἔτη πρεσβυτέρας αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν, ὅπως ἀποφύγη μέγα σκάνδαλον, ἐνυμφεύθη ἀπερισκέπτως καὶ συνεβίωσε μετ' αὐτῆς πολὺ δυσηρεστημένος καὶ δυστυχής. Κατόπιν δέ, οἰκογενειάρχης ὢν, κατεδιώχθη ὑπὸ ἀστυνομικῶν κλητῆρων ἕνεκα λαθροθηρίας, ἔφυγεν εἰς Λονδίνον, ἔγεινε κατ' ἀρχὰς ἱποκόμος, εἴτα δὲ ὑποβολεὺς ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ Κύριος οἶδε ποῖα ἄλλα ἐπιτηδεύματα μετῆλθε μέχρις οὗ κατῴρθησε νὰ γείνη ἡθοποιὸς καὶ διευθυντὴς δραματικοῦ θιάσου. Ὡς τοιοῦτος ἐκέρδησε πολλὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα ἐπολλαπλασίασε διὰ τοκογλυφίας τοῦ χειρίστου εἵδους, τέλος δὲ ἀπεσύρθη πλούσιος γενόμενος εἰς τὸ Stratford, ἔνθα ἵδρυσεν ζυθοποιεῖον, καὶ ἀπέθανε τὸ 1616 ἐν τῇ γενεθλίῳ του πόλει. Ἄλλ' ἓνας τοιοῦτος ἄνθρωπος δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἔγραψε τὰ ἀριστουργήματα ἐκεῖνα τὰ φέροντα τὸ ὄνομα τοῦ Σαίξπηρου!

Εἶνε καταφανές, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐξιστόρησις καὶ παραστάσις τοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ βασίζεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν φλυαριῶν, ὅσας ἐξήνεγκον οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι φωστῆρες, ὁ Davenant, ὁ Aubrey καὶ ὁ Betterton, περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος.

Ἄλλ' ἂν συναρμολογήσωμεν τὰς περὶ τοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ ὑπὸ ἀξιοπίστων μαρτύρων βεβαιουμένας εἰδήσεις, λαμβάνομεν τῇ ἀληθείᾳ ὅλως διάφορα ἐξαγόμενα. Ὁ Steevens ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ γενομένῃ ἐκδόσει τῶν ἔργων τοῦ Σαίξπηρου περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὡμολόγησεν εἰλικρινῶς: «πᾶν ὅ,τι γινώσκομεν μετὰ τινος βεβαιότητος περὶ τοῦ βίου τοῦ Σαίξπηρου εἶνε: ὅτι ἐγεννήθη ἐν τῇ πόλει Stratford παρὰ τῷ ποταμῷ Avon, ἐνυμφεύθη αὐτόθι καὶ ἔσχε τέκνα, μετέβη εἰς Λονδίνον, ὅπου ἔγεινεν ἡθοποιός, ἔγραψε ποιήματα καὶ δράματα, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Stratford, ἔκαμεν ἐκεῖ τὴν διαθήκην του, ἀπέθανε καὶ ἐτάφη.» Ταῦτα βεβαίως εἶναι πολὺ ὀλίγα, ἀλλ' ἂν προσθέσωμεν ὅτι ὁ πατὴρ τοῦ ποιητοῦ περιεβλήθη ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐν τῇ πόλει

τιμητικὰ ἀξιώματα, ὅπως ἐξάγεται μετὰ βεβαιότητος ἐκ τινων μετέπειτα ἀνακαλυφθέντων ἐπισήμων ἐγγράφων, καὶ ὅτι ὁ ποιητὴς αὐτός, ὡς ἐξάγεται ἐκ τινων συμβολαίων καὶ ἐκ τῆς διαθήκης του, ἐκτήσατο ἱκανὴν περιουσίαν χρημάτων, τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη εἰς ἀγορὰν κτημάτων καὶ οἰκοπέδων ἐν Stratford καὶ ἐν Λονδίῳ, ἔχομεν πάντα ὅσα καὶ σήμερον ἐτι μετὰ πληρεστάτης βεβαιότητος γινώσκομεν περὶ τοῦ Σαίξπηρου.

Ἀπὸ τῆς βαπτίσεώς του (1564, 26. ἀπριλίου) οὐδὲν ἀπολύτως γινώσκομεν περὶ τοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ μέχρι τῆς προκηρύξεως τῶν γάμων του (28. νοεμβρίου 1582). Ἐκτοτε δὲ μακρόν, ὅτι τῷ μὲν 1583 μία θυγάτηρ αὐτοῦ Σουσάννα, τῷ δὲ 1585 δύο διδυμα τέκνα, Ἀμλέτος καὶ Ἰουδίθ, ἐβαπτίσθησαν. Κατὰ πρώτην φοράν ἐν τῇ φιλολογίᾳ βλέπομεν μνημονευόμενον τὸν Σαίξπηρον ὑπὸ τοῦ Greenes ἐν τινι λιβέλλῳ, ἀναγομένῳ εἰς τὸ ἔτος 1592, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι ὁ Σαίξπηρος τότε εἶχεν ἤδη ἀποκτήσῃ φήμην τινὰ ὡς ἡθοποιὸς καὶ ὡς δραματικὸς ποιητής. Τῷ 1593 ἐδημοσιεύθη ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἄδωνις τοῦ Σαίξπηρου, τῷ δὲ 1594 ἡ Λουκρητία του. Ἐν ἔτει 1596 ἡ οἰκογένεια Σαίξπηρου ἐνεργεῖ ὅπως λάβῃ ἐν οἰκίῳ ἑαυτοῦ καὶ εἰσαχθῇ εἰς τὴν gentry. Τῷ 1597 ἠγόρασεν ὁ Σαίξπηρος τὸ New Place, τὸ μέγιστον κτῆμα ἐν Στράτφορδ. Τῷ 1598 ὁ Φραγκίσκος Meres ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ Palladis Tamia (Ταμεία τῆς Παλλάδος, ἥτοι θησαυρὸς τῆς σοφίας) ὠνόμασε τὸν Σαίξπηρον τὸν μέγιστον δραματικὸν καὶ τὸν ἐξοχώτατον λυρικὸν ποιητὴν τῆς Ἀγγλίας. Εἶνε λοιπὸν βέβαιον, ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος ὁ Σαίξπηρος ἐθεωρεῖτο παρὰ τῶν συγχρόνων του ὡς μέγιστος δραματικὸς ποιητής καὶ ὅτι τότε εἶχεν ἀποκτήσει ἱκανὴν περιουσίαν. Περαιτέρω δὲ ἐν ταῖς μαρτυρίαις ταύταις οὐδὲν εὐρίσκομεν τὸ δυνάμενον νὰ παράσχῃ ἀμφιβολίαν τινὰ περὶ τοῦ Σαίξπηρου ὡς ποιητοῦ. Ὅτι ἐγεννήθη ἐν μικρᾷ ἐξοχικῇ πόλει, ὅτι ἐνυμφεύθη ἐν ἡλικίᾳ μόλις 18 ἐτῶν νεάνιδα εικοσιτετραετῇ, ὅτι μετῴκησεν εἰς Λονδίνον, καὶ ὅτι ἠγόρασε κτῆματα, πάντα ταῦτα οὐδόλως δύναται νὰ μαρτυρήσῃ κατὰ τοῦ ποιητικοῦ σταδίου τοῦ Σαίξπηρου, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἢ ὑπὸ τοῦ Meres γενομένη μνεία μαρτυρεῖ, νομίζομεν, τρανώτατα ὑπὲρ τοῦ Σαίξπηρου ὡς ποιητοῦ.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Η ΑΠΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.)

(Συνέχεια).

ΤΙ τὰ τέσσαρα ταῦτα εἶδη, εἰς ἃ διηρέσαμεν τὴν ἀπαισιοδοξίαν, σπανίως παρουσιάζονται μεμονωμένα καὶ καθαρὰ, ἐννοεῖται οἰκοδεν: ἡ ἰδιωτικὴ ἀπαισιοδοξία εὐκόλως δύναται νὰ εὐρυνθῇ καὶ ἀναπτυχθῇ καὶ νὰ γείνη φιλοσοφικὸν σύστημα, ἀφ' ἑτέρου δὲ πάλιν ἡ συστηματικὴ, ἡ φιλοσοφικὴ ἀπαισιοδοξία ἀπορρέει πολλάκις ἐκ προσωπικῶν, δυσαρμονικῶν, νοσηρῶν προδιαθέσεων, ἐνῷ ἡ ἐκ τῆς πείρας δῆθεν τοῦ κόσμου προερχομένη ἀπαισιοφροσύνη πολλάκις οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰ μὴ ἀνωτέρα τις ἔκφανσις καὶ ἐκδήλωσις τῆς μελαγχολικῆς ψυχικῆς διαθέσεως, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἀλλὰ χάριν συνοπτικωτέρας ἐπισκοπῆσεως τοῦ

πράγματος ἐκρίναμεν ἀναγκαίαν τὴν ἀνωτέρω διαίρεσιν.

Ὡς πρὸς τὴν φιλοσοφικὴν ἀπαισιοδοξίαν παρατηρήτεον ἔτι, ὅτι εἰς τοὺς ἡμετέρους χρόνους ἦτο δεδομένον, νὰ ὑπαχθῇ εἰς φιλοσοφικὸν σύστημα ἡ ἄρνησις αὐτῆ τοῦ κόσμου, ἡ ἀπαισιοδοξία. Μετὰ τὰς πολλὰς ἀποπείρας πρὸς ἐξήγησιν τοῦ κόσμου καὶ κατανόησιν τῆς πορείας αὐτοῦ, ἤχθησαν οἱ ἀπαισιοφρονούντες φιλόσοφοι, ὅπως συμβαίνει μετὰ πάσας τὰς ματαίας προσπάθειας πρὸς λύσιν ἀκατανοήτου τινὸς αἰνίγματος, εἰς τὸ ἀλλόκοτον συμπέρασμα, ὅτι ὁ κόσμος οὗτος οὐδένα ἀπολύτως ἔχει σκοπὸν καὶ οὐδένα ἐν γένει νοῦν καὶ λόγον, ἀλλ' ἐδη-